

Duurzaamheidsverslag 2012

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Woord vooraf.....	3
Voorwoord.....	4
Inleiding.....	5
1. Uitgifte en realisatie.....	6
1.1 Glastuinbouwlocatie.....	6
1.2 Bedrijventerrein.....	8
1.3 Autonome ontwikkelingen suikerfabriek.....	9
1.4 Infrastructuur.....	11
1.5 Watersysteem en ecologische verbindingzone.....	13
2. Winstgevende Symbiose & Samenwerking.....	14
2.1 Restwarmte.....	15
2.2 CO ₂ distributie.....	16
2.3 Aanvullend gietwatersysteem.....	17
2.4 Spuiwatersysteem.....	18
2.5 150/20 kV station.....	19
2.6 Warmtekrachtkoppeling en Gasontvangstation.....	20
2.7 Bietengrond.....	21
2.8 Windturbines.....	22
2.10 Aardwarmte.....	23
2.11 Toekomst.....	23
3. Sociaal maatschappelijk.....	25
3.1 Werkgelegenheid.....	25
3.2 Maatschappelijke betrokkenheid.....	25
4. Beheersorganisaties.....	27
4.1. Koepeloverleg Nieuw Prinsenland.....	27
Interview Een duurzame toekomst maken we samen.....	28
4.2 Stichting AFC Nieuw Prinsenland.....	29
4.3. Coöperatieve vereniging Glastuinbouw Nieuw Prinsenland U.A.....	29
4.4. Coöperatieve vereniging Bedrijventerrein Nieuw Prinsenland.....	29
4.5 Burenraad Nieuw Prinsenland.....	30

Woord vooraf

Voor u ligt het tweede duurzaamheidsverslag van het Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland.

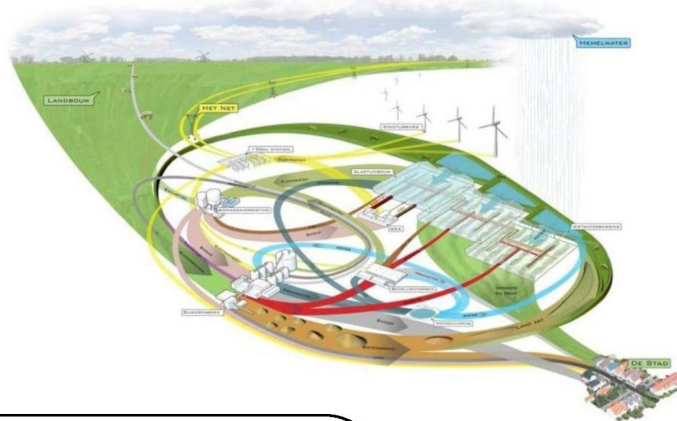
Suiker Unie en de Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij (TOM) kiezen voor duurzaamheid en vinden het daarom belangrijk om op een heldere en inzichtelijke manier verantwoording af te leggen over hun duurzaamheidsprestaties bij de ontwikkeling van Nieuw Prinsenland.

Dit verslag geeft de stappen weer die we in 2012 hebben gemaakt op het gebied van uitgifte en realisatie en de symbiose en samenwerking.

We zetten ons duurzaamheidsbeleid voort en geven het stokje ook door aan onze samenwerkingspartners.

Albert Markusse
Algemeen Directeur Suiker Unie

Piet Janmaat
Directeur Tuinbouwontwikkelingsmij.

De website www.nieuwprinsenland.nl biedt meer achtergrondinformatie over de deelprojecten.

Vragen, opmerkingen of suggesties ontvangen wij graag op het volgende adres:

info@nieuwprinsenland.nl

Versie d.d. 16-04-2013

Voorwoord

Met genoegen schrijf ik het voorwoord bij het duurzaamheidsverslag 2012 van Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland. Al jaren ben ik gefascineerd door de mogelijkheden van de biobased economy. Ook daarom ben ik gelukkig met mijn ambt in deze gemeente.

Burgemeester Saskia Bolten, gemeente Steenbergen

Practice what you preach

Het Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland kende ik als een omgeving waar iedereen samenwerkt aan duurzame innovatie, waar iedereen denkt in kringlopen. Dat geldt voor de suikerfabriek, voor de glastuinbouwondernemers en voor de TOM. Het duurzaamheidsverslag 2012 bevestigt het beeld dat ik vóór mijn komst naar Steenbergen al had van Nieuw Prinsenland: er

wordt gewerkt volgens het eenvoudige principe: *Practice what you preach.*

Dat je met suikerbieten méér kunt doen dan alleen suiker maken, intrigeert iedereen die ik erover spreek. De industriële restwarmte inzetten om nabijgelegen kassen te verwarmen, de levering van groengas door de biomassavergister en het inzetten van de daarbij vrijkomende CO₂ als meststof voor de teelt in de glastuinbouw. Het gebruik van bietengrond voor het ophogen van de percelen in Nieuw Prinsenland en de aanleg van gietwaterbassins en landschapswallen.

Onlangs las ik in het tijdschrift P+ (People Planet, Profit) dat frisdrankenfabrieken ervan dromen te stoppen met de pet-flesjes en dat sportschoenfabrieken willen stoppen met leren sportschoenen en dat ze allebei 100% recyclebare kunststoffen willen gaan gebruiken. Flesjes en schoenen van suikerbietafval, hoesjes voor de mobiele telefoon van stengels en bladeren, gevelbekleding van aubergines, verf van meekrab, Alles recyclebaar en afbreekbaar. Het is nauwelijks een droom meer, de werkelijkheid is zeer nabij.

Kansen

Nieuw Prinsenland is een belangrijke drager van deze ontwikkelingen. Hier bestaat de biobased economy al. Hier komen volop kansen voor groei van werkgelegenheid in de hele regio. Men schat het aantal nieuwe banen op 2500. In 2012 is daarom ook op regionaal niveau hard gewerkt aan de biobased economy en met name aan de ontwikkeling van een Centrum voor Innovatief Vakmanschap (CiV). Het idee achter het CiV is dat de onderwijs en scholingsmogelijkheden toegerust worden op de vragen, wensen, mogelijkheden en kansen die de biobased economy heeft en biedt. Door de komst van het CiV kan het beroeps- onderwijs aangesloten worden op de behoeften van het bedrijfsleven in Nieuw Prinsenland. Ik verwacht in het duurzaamheidsverslag van 2013 de eerste ontwikkelingen op dit gebied te kunnen lezen.

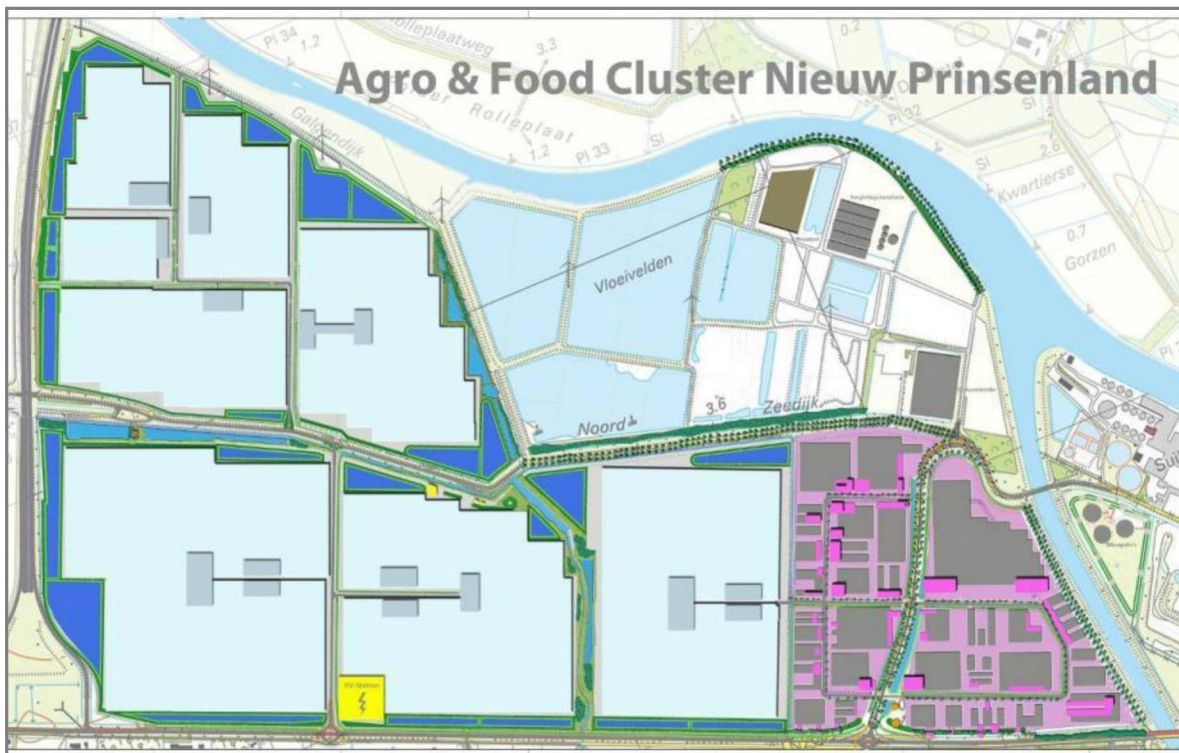
Inleiding

Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland is een duurzame gebiedsontwikkeling in West-Brabant, in de gemeente Steenbergen. Het is een gezamenlijk initiatief van Suiker Unie en de Tuinbouwontwikkelingsmaatschappij (TOM).

De provincie Noord Brabant, de gemeenten Steenbergen en Halderberge en het waterschap Brabantse Delta hebben het initiatief gefaciliteerd.

Nieuw Prinsenland bestaat uit:

- een glastuinbouwlocatie van ca 220 ha netto glas;
- de bestaande suikerfabriek met 30-40 ha ruimte voor herontwikkeling;
- een bedrijventerrein van 50 ha netto uitgeefbaar.

Presentatietekening Nieuw Prinsenland met een weergave van een mogelijke inrichting

Nieuw Prinsenland ontwikkelt zich de komende vijf tot tien jaar stapsgewijs tot een knooppunt voor de groene economie.

1. Uitgifte en realisatie

1.1 Glastuinbouwlocatie

In 2012 heeft de TOM twee nieuwe glastuinbouwbedrijven met trostomaten kunnen verwelkomen in Nieuw Prinsenland:

- Redstar, het bedrijf van de gebroeders Van der Kaaij
- Het bedrijf van de heer J. van Marrewijk

In totaal heeft de TOM nu 64,3 ha glastuinbouwkavel verkocht aan drie tuinders. Eind 2012 was er totaal ca 28,2 ha kas gerealiseerd in het nieuwe glastuinbouwgebied.

Aanleg kas van Redstar en de weg Symbiose in Nieuw Prinsenland

Voor beide nieuwe bedrijven is de stap naar Nieuw Prinsenland een kans geweest om het bedrijf te moderniseren en nieuwe (innovatieve) systemen toe te passen in de bedrijfsvoering. Dit heeft o.a. voordelen opgeleverd in energiebesparing, het verminderen van lichtuitstoot (dichtere schermen) en efficiënter ruimte gebruik.

Ultra Clima® kas RedStar

De kas van RedStar in Nieuw Prinsenland is een zogeheten Ultra Clima® kas. Deze combineert vijf kenmerken: hoge productie, maximale voedselveiligheid, minimaal energieverbruik, minimaal waterverbruik en optimaal rendement. Er is gekozen voor dat type kas vanuit de wensen van de klant voor duurzaamheid en voor producten die pesticide free zijn.

Eén van de kenmerken van de Ultra Clima® kas is dat zonnewarmte niet bovendien de kas verdwijnt, maar wordt teruggevangen en hergebruikt. Dat bespaart energie. Daarnaast zijn er veel minder luchtramen en alle aanwezige ramen zijn voorzien van insectengaas. Overdruk, in combinatie met het insectengaas, zorgt ervoor dat insecten buiten de kas blijven. Een ander groot voordeel van de overdruk is dat je een stabielere en beter gecontroleerde klimaat krijgt in de kas.

De TOM verwacht in 2013 geen nieuwe percelen uit te geven. Door de economische crisis, die ook de Nederlandse tuinbouw raakt en de relatief lage opbrengstprijzen van afgelopen jaren, is de investeringsruimte beperkt. Wel bouwt één bedrijf, op het perceel dat hij al heeft aangekocht, waarschijnlijk 10 ha.

1.2 Bedrijventerrein

Realisatie eerste fase bedrijventerrein

In 2012 zijn de werkzaamheden voor het bouwrijp maken van fase 1 en van het bedrijventerrein voortgezet. Het terrein is met bietengrond van Suiker Unie opgehoogd naar 1 meter +NAP. De voorbelasting voor de hoofdontsluitingsweg en de eerste "lus" van de weg Rondom heeft zijn werk gedaan. Zodra het bestek klaar is en de eerste partij zich vestigt, kan de aanleg van de infrastructuur afgerond worden. Daarnaast is de landschappelijke inpassing voor een deel opgezet. Er is ook een begin gemaakt met de aanleg van de grondwal aan de oostkant van de Kreekweg. Hier wordt in de toekomst een publiektoegankelijk park gerealiseerd. De grondwallen met geluidswerende functie bij de suikerfabriek worden op dit moment aangelegd.

Voor de acquisitie van bedrijven voor het bedrijventerrein heeft het Ontwikkelingsbedrijf Bedrijventerrein Nieuw Prinsenland de samenwerking met REWIN gezocht. Naast de actieve acquisitie is REWIN als het ware het eerste loket voor geïnteresseerde bedrijven. De economische crisis helpt natuurlijk niet bij het acquireren van nieuwe bedrijven en er is bij de meeste bedrijven nog sprake van terughoudendheid. Toch wordt Nieuw Prinsenland steeds interessanter gevonden als vestigingslocatie, onder andere vanwege de goede ontsluiting door de aanleg van de nieuwe A4, die de transportas tussen Rotterdam en Antwerpen gaat worden.

Naast gesprekken met geïnteresseerden, wordt op dit moment met een drietal bedrijven onderhandeld over vestiging. Het gaat om bedrijven uit en gelieerd aan de agro- en levensmiddelensector. De verwachting is dat de eerste bedrijven in 2013 starten met de bouw van hun nieuwe pand.

1.3 Autonome ontwikkelingen suikerfabriek

Vanwege de ontwikkeling van Nieuw Prinsenland rondom de suikerfabriek Dinteloord zijn er extra geur- en geluidsmaatregelen getroffen bij de suikerfabriek. In 2011 is de bietenband aangepast en is een start gemaakt met de aanleg van de eerste geluidswal. In 2012 zijn er aanpassingen gedaan aan de koeltoren en is verdere invulling gegeven aan geluidsreductie middels grondwallen.

Beperken geurhinder

Tijdens de campagnes hangt rond de fabriek de geur die onvermijdbaar is in het suikerproductieproces. Uit onderzoek is gebleken dat de koeltoren een belangrijke geurbron is. Om de pluim van de koeltoren op een grotere hoogte te krijgen is de koeltoren aangepast. De oude koeltoren was 10 meter hoog, de nieuwe koeltoren is 20 meter hoog. Bovendien is de uittredende snelheid verhoogd, zodat de pluim nog hoger wordt opgetild. Hierdoor wordt de geurbelasting verlaagd. Bovenop de nieuwe koeltoren zijn meetkoppen aangebracht zodat eenvoudig geur- en geluidsmetingen kunnen plaatsvinden.

Terugdringen geluidhinder

In 2012 is gestart met de aanleg van een geluidswal langs de Kreekweg. Voor de aanleg van geluidswallen gebruikt Suiker Unie eigen bietengrond. Deze wallen hebben niet alleen een geluidwerende functie, maar zorgen er ook voor dat het zicht op de drukte rond de fabriek voor een groot deel wordt weggenomen. Bij de aanleg is rekening gehouden met de landschappelijke inpassing. De grondwal aan de oostkant van de suikerfabriek bij de 'pulploods' is ingezaaid met gras en in feite klaar. In 2013 start er een proef met het begrazen van de wal door schapen.

In 2012 heeft Suiker Unie een plan opgesteld voor het beplanten van de grondwal aan de noordkant van de vloeivelden. Dit plan is besproken met bewoners van de noordkant van de Dintel en begin 2013 is de grondwal beplant met gebiedseigen plantensoorten.

Symbiose & samenwerking op het gebied van gietwater

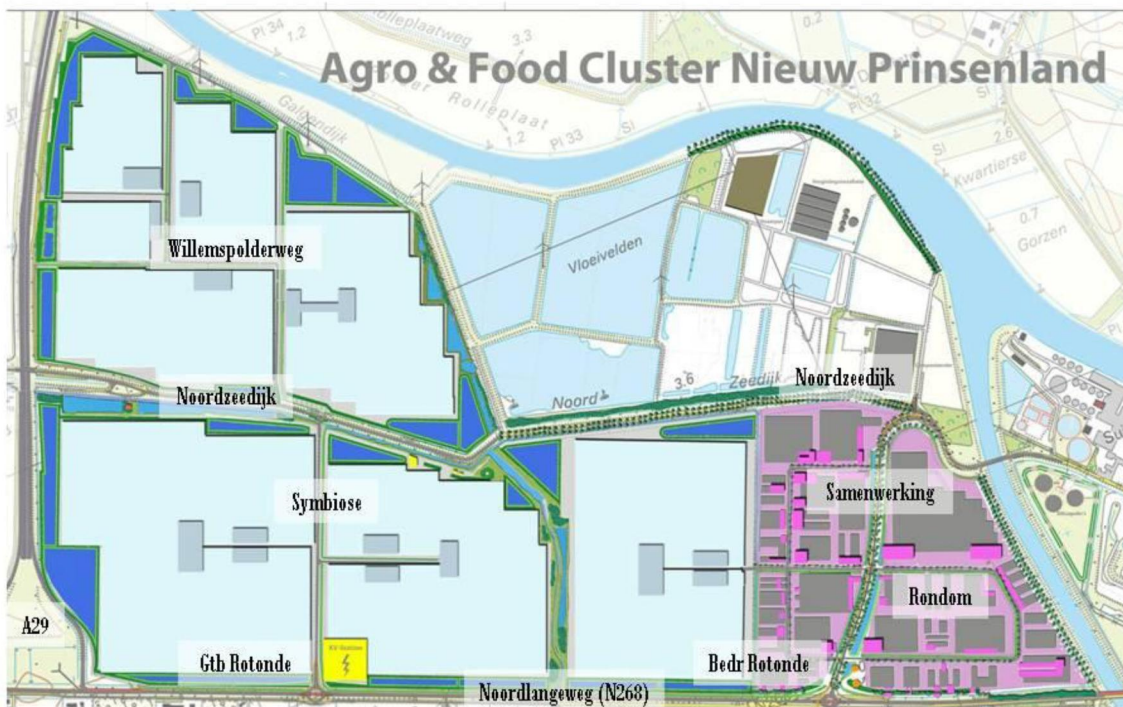
Een voorbeeld van symbiose en samenwerking tussen de suikerfabriek en de glastuinbouwlocatie is de bouw van een zogenaamde gietwaterinstallatie op het terrein van de suikerfabriek. In deze installatie wordt via osmose water dat ontstaat bij de verwerking van suikerbieten tot suiker, gezuiverd zodat het geschikt is als gietwater voor de gewassen in de kassen. Indien gewenst kunnen nieuwe bedrijven op het bedrijventerrein en de suikerfabriek zelf ook gebruik maken van dit gietwater. De gietwaterfabriek is zodanig opgezet dat hij relatief modulair uit te breiden is.

1.4 Infrastructuur

Door de ontwikkeling van Nieuw Prinsenland worden er nieuwe wegen en rotondes aangelegd in het gebied. Deze nieuwe infrastructuur zorgt ervoor dat de logistieke mogelijkheden van dit terrein voldoen aan de eisen van een modern bedrijventerrein en glastuinbouwgebied. De aanleg van deze nieuwe infrastructuur is ook een kans voor de verbeterde ontsluiting van bedrijventerrein Dintelmond.

In 2012 is er veel veranderd in het wegennet van Nieuw Prinsenland. In het glastuinbouwgebied is de nieuwe weg Symbiose aangelegd, met een daarbij horende aansluiting op de bestaande Noordzeedijk. Ook zijn de eerste werkzaamheden aan de nieuwe rotonde van de Noordlangeweg uitgevoerd. Deze rotonde zorgt ervoor dat de weg Symbiose in 2013 aansluit op de Noordlangeweg.

Als deze aansluiting gereed is,
kan het verkeer vanaf de Molendijk

**directe ontsluiting
richting snelweg**

in Dinteloord ook via Nieuw Prinsenland
naar de snelweg A29. Dit zorgt ervoor dat het centrum van Dinteloord wordt ontlast.

aanleg ecologische duiker in Derriekreek t.b.v. aansluiting Symbiose op Noordzeedijk

Voor de aanleg van fase 1 van het bedrijventerrein is in 2012 de voorbelasting aangebracht voor de hoofdontsluitingsweg Samenwerking en het eerste deel van de erfontsluitingsweg genaamd 'Rondom',. Zodra het bestek klaar is en de eerste bedrijven zich vestigen worden deze wegen en de rest van de infrastructuur aangelegd.

1.5 Watersysteem en ecologische verbindingszone

Aan de hand van de eisen voor glastuinbouwbedrijven en bedrijventerrein is in overleg met het Waterschap een waterhuishoudkundig plan opgesteld voor het gebied.

Ecologische verbindingszone

De TOM en het Waterschap werken ook samen bij de realisatie van een ecologische verbindingszone in het gebied. Er zijn unieke (afval) watersystemen in realisatie/ontwikkeling, hierover kunt u in hoofdstuk 2 meer lezen.

Waterbergingsgebieden

In 2012 is er in het glastuinbouwgebied een start gemaakt met de aanleg van de waterbergingsgebieden en zijn er nieuwe sloten gegraven. Op het bedrijventerrein zijn ook de eerste sloten gegraven onder andere langs de hoofdontsluitingsweg de Samenwerking.

Gietwaterbassins

Ook zijn er in het glastuinbouwgebied in 2012 drie gietwaterbassins gerealiseerd bij de twee nieuwe glastuinbouwbedrijven. Deze gietwaterbassins zijn gecombineerd met landschappelijke inpassing.

2. Winstgevende Symbiose & Samenwerking

In Nieuw Prinsenland werken we aan een duurzame gebiedsontwikkeling gericht op winstgevende symbiose en samenwerking.

Dit betekent dat er tussen de bedrijven in de drie ruimtelijke onderdelen van Nieuw Prinsenland:

- Suikerfabriek
- Bedrijventerrein
- Glastuinbouwgebied

en ook met de directe omgeving en regio gestreefd wordt naar de verwezenlijking van mogelijkheden voor winstgevende (financieel, milieukundig) mogelijkheden voor Symbiose & Samenwerking.

Door de clustering van bedrijven ontstaan allerlei mogelijkheden voor:

- Uitwisseling van fysieke stromen (grondstoffen, (bij)producten, reststromen)
- Gezamenlijk gebruik van utilities en installaties
- Samenwerking m.b.t. personeel en training;
- Delen van kennis en ervaring;
- Gezamenlijk onderzoek en innovatie.

Deze symbiose & samenwerking is niet alleen winstgevend op het gebied van duurzaamheid:

Bij het streven naar duurzaamheid krijgen de 3 P's; People, Planet, Profit op allerlei manieren de aandacht.

In de volgende paragrafen lichten we de symbiose & samenwerkingsprojecten toe. Bovendien geven ze de stand van zaken tot en met 2012 weer.

2.2 CO₂ distributie

CO₂ distributienet

In de glastuinbouw wordt CO₂ (in gasvorm) als meststof gebruikt voor de teelt. In Nieuw Prinsenland wordt gewerkt aan een CO₂ distributienet met mogelijke bronnen voor duurzame(re) CO₂. Een van deze bronnen kan de CO₂ zijn die vrijkomt bij de biomassavergister van Suiker Unie of de CO₂ van bedrijven uit de omgeving van Nieuw Prinsenland.

Biomassavergister

De biomassavergister is een belangrijk fundament voor ontwikkelingen in de biobased economy. De biomassavergister van Suiker Unie Dinteloord is op verschillende manieren aan de suikerfabriek verbonden. Biomassaresten van het suikerproductieproces wordt direct op de eigen locatie verwerkt. De biomassavergistinginstallatie is sinds 2012 in volle productie en levert de 8 miljoen m³ groen gas die was ingeschat.

Op dit moment wordt onderzocht hoe het CO₂ gewonnen kan worden dat vrijkomt in de gasopwaarderingsinstallatie van de biomassavergistinginstallatie, zodat die CO₂ in de kassen van het Agro Food Cluster Nieuw Prinsenland ingezet kan worden.

Het vergisten van andere biomassastromen is nog niet aan de orde. Ook zijn niet alle stromen geschikt te maken. Een van de redenen hiervoor is dat het digestaat dat vrijkomt van goede kwaliteit moet zijn, zodat het kan worden afgezet als organische meststof voor de akkerbouw. Van iedere nieuwe grondstof moet zorgvuldig worden getoetst of het past bij het digestaat dat Suiker Unie aflevert.

Biomassavergister Suiker Unie

2.3 Aanvullend gietwatersysteem

In 2012 is in opdracht van de TOM op het terrein van Suiker Unie de eerste paal geslagen voor de gietwaterfabriek, die de glastuinbouwbedrijven in Nieuw Prinsenland jaarlijks indien nodig van ca 200.000 m³ gietwater gaat voorzien. Deze fabriek bestaat uit een waterzuivering, die gezuiverd proceswater van de suikerfabriek nog verder zuivert tot water met de kwaliteit van teeltwater voor de tuinders.

Aanvullend gietwater is nodig, omdat er voor de glastuinbouw in bepaalde periodes een neerslag tekort is. Door het zuiveren van proceswater van de suikerfabriek hoeven de tuinders in droge perioden geen gebruik te maken van drinkwater of grondwater.

Naar verwachting wordt in het voorjaar van 2013 het eerste gietwater geproduceerd en via een eigen leidingsysteem naar de tuinders getransporteerd.

aanleg fundering gietwaterfabriek

2.4 Spuiwatersysteem

In het glastuinbouwgebied van Nieuw Prinsenland wordt een gescheiden afvalwatersysteem aangelegd voor de inzameling en verwerking van spuiwater. Spuiwater is afvalwater uit de teeltsystemen na veelvuldige recirculatie. Dit spuiwater gaan de tuinders in de toekomst na inzameling collectief zuiveren.

Spuiwaterzuivering

Spuiwaterleidingnet

In 2012 is verder gewerkt aan de aanleg van het spuiwaterleidingnet en is er een bufferbassin gerealiseerd voor de inzameling van het spuiwater. Dit bufferbassin is nodig om een constante stroom te krijgen voor de spuiwaterzuivering. Tijdelijk kan vanaf de buffer spuiwater gecontroleerd geloosd worden op het openbare riool.

Onderzoek

Parallel aan de uitvoering van werkzaamheden aan het spuiwaterleidingnet en het bassin, zijn er in 2012 meerdere onderzoeksopdrachten uitgezet om ten eerste de hoeveelheid bij de bedrijven te minimaliseren en ten tweede om de spuiwaterzuivering zo effectief en efficiënt mogelijk in te richten.

2.5 150/20 kV station

In Nieuw Prinsenland hebben netwerkbedrijven Enexis en TenneT in 2012 een start gemaakt met de aanleg van een nieuwe 150/20 kV station. Dit station is nodig om de afname en teruglevering van elektriciteit in Nieuw Prinsenland en de omliggende regio te waarborgen. Om het station in bedrijf te kunnen nemen is er een nieuw ondergronds 150 kV tracé nodig vanaf Roosendaal naar Dinteloord. TenneT is bezig om dit tracé aan te leggen.

Omdat de glastuinbouw een netto leverancier is van duurzame(re) elektriciteit en de ontwikkelingen in Nieuw Prinsenland ook kansen biedt voor wind- en zonne-energie is de infrastructuur op het gebied van elektriciteit erg belangrijk. Naast deze gebiedsgebonden doelen, hebben netbeheerders Enexis en TenneT een aantal regionale doelen. Daarom hebben zij besloten om in dit gebied een 150/20 kV station te gaan bouwen.

Impressie van het 150/20kV station, gelegen in het glastuinbouwgebied

Door de aanleg van het nieuwe station wordt het elektriciteitsnetwerk in de regio een stuk betrouwbaarder. Er ontstaat ook meer ruimte voor de levering van (duurzamere) elektriciteit uit warmtekrachtkoppelingen (wkk's), zonnepanelen en windturbines.

Het 150/20 kV station staat bij de nieuwe glastuinbouw rotonde, bij de Noordlangeweg en de insteekweg Symbiose van het glastuinbouwgebied. De elektriciteitskabels zijn volledig ondergronds en het station wordt landschappelijk ingepast binnen het concept van het gebied.

2.6 Warmtekrachtkoppeling en Gasontvangstation

De tuinders in het glastuinbouwgebied gebruiken een warmtekrachtkoppeling (wkk). Met een wkk produceert een tuinder zeer efficiënt warmte, elektriciteit en CO₂ door gas (aardgas of groengas) te verbranden. Een glastuinbouwbedrijf heeft warmte, elektriciteit en CO₂ nodig voor de bedrijfsvoering en teelt. De elektriciteit die een tuinder niet nodig heeft wordt terug geleverd aan het openbare net. In veel gevallen is een glastuinbouwbedrijf netto een elektriciteitsproducent.

Het rendement van een wkk ligt veel hoger dan van een elektriciteitscentrale. Daar wordt de warmte en CO₂ vaak vernietigd en niet nuttig gebruikt zoals in een kas. Hierdoor is de elektriciteit van een glastuinder duurzamer dan gangbare elektriciteit.

Voor de voeding van de wkk's in het gebied is er een gasontvangstation gerealiseerd. Een gasontvangstation zet gas van een 40 bar drukleiding over naar een gasdistributieleidingen van 8 bar. Op het 8 bar netwerk zijn de tuinders aangesloten; mogelijk dat in de toekomst ook het bedrijventerrein hierop wordt aangesloten en er levering vanuit de biomassavergisting gaat plaatsvinden. Het groengas van de vergister kan ook gebruikt worden door de bedrijven op het bedrijventerrein van Nieuw Prinsenland.

Gasontvangstation bedekt met biocomposiet gevel

Een gasontvangstation is normaal gesproken een nutsgebouw zonder mooie uitstraling. In Nieuw Prinsenland is ervoor gekozen om ook dit soort gebouwen aan te kleden. Bij het gasontvangstation is er voor gekozen de gevel te bekleden met biocomposiet platen. Dit zijn platen die voornamelijk bestaan uit organische componenten zoals plantenvezels en harsen. Biocomposieten zijn nieuwe duurzame bouwmaterialen die steeds vaker toegepast worden in bouwwerken.

2.7 Bietengrond

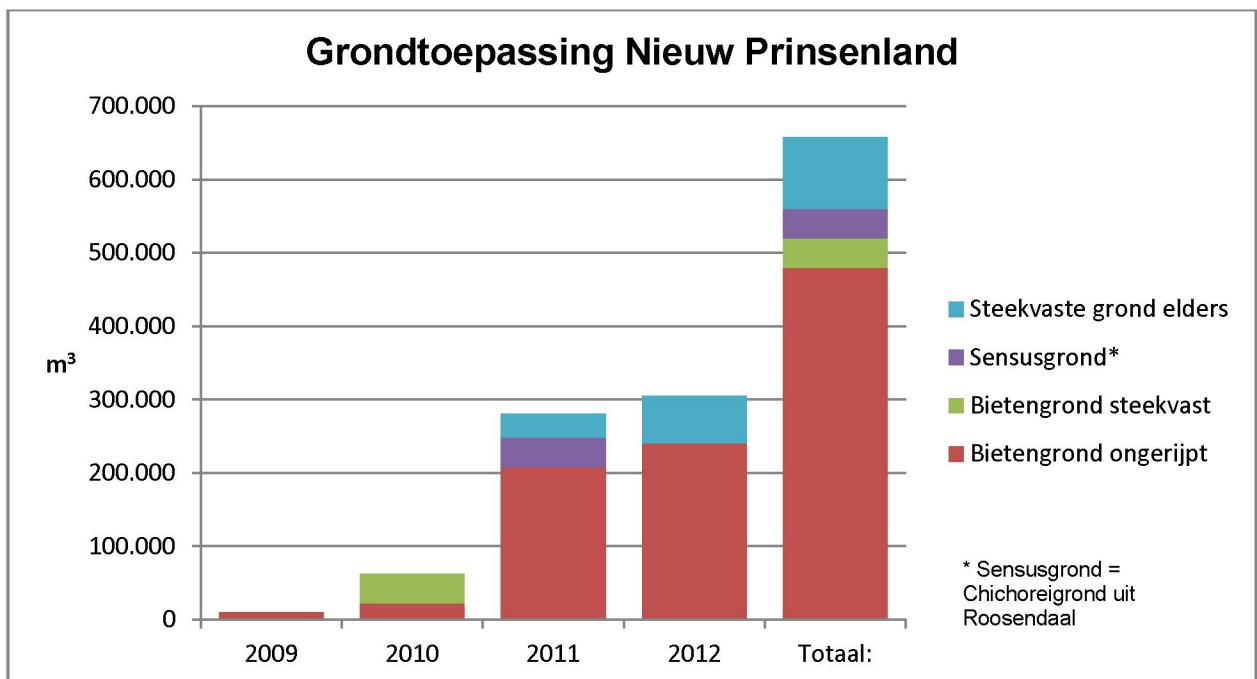

Suiker Unie besteedt veel aandacht aan het hergebruik van reststromen en het beperken van het aantal transportkilometers.

Daarom gebruiken we in Nieuw Prinsenland voor het ophogen van de percelen en de aanleg van gietwaterbassins en landschapswallen zoveel mogelijk bietengrond afkomstig van de suikerfabriek.

Bietengrond komt met de suikerbieten mee naar de suikerfabriek tijdens de campagne.

Hergebruik bietengrond

2.8 Windturbines

Suiker Unie wil vier windturbines realiseren op de vloeivelden bij de suikerfabriek. De windturbines krijgen de naam Windpark Nieuw Prinsenland. In 2012 heeft Suiker Unie een tender opgestart om een partij te vinden die de bouw en exploitatie van het windpark Nieuw Prinsenland op zich wil nemen. In 2013 wordt een overeenkomst gesloten met Raedthuysgroep. Als alles mee zit, start de bouw van het windpark begin 2015.

SurveyCom heeft het initiatief genomen om drie windturbines in eigen beheer te bouwen en te exploiteren aan de noordzijde van de glastuinbouwlocatie Nieuw Prinsenland.

Raedthuys en SurveyCom gaan na de bouw de door de windturbines opgewekte elektriciteit aan het 150/20 kV-station op Nieuw Prinsenland leveren. De elektriciteit is dan beschikbaar voor zowel bedrijven op Nieuw Prinsenland als de omgeving. Naast de mogelijkheid om energie af te nemen, biedt Raedthuys particulieren de mogelijkheid zelf te participeren in het windenergieproject door obligaties.

2.10 Aardwarmte

Aardwarmte is een duurzame energie bron die in Nederland al op verschillende locaties effectief toegepast wordt. In Nieuw Prinsenland wordt op dit moment onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van aardwarmte. De TOM heeft voor het gebied een opsporingsvergunning. Aan de hand van onderzoeksresultaten werkt de TOM de mogelijkheden uit om aardwarmte toe te passen in het gebied. Als de geologische ondergrond van het gebied kansen biedt voor aardwarmte winning, zijn er in dit gebied I egio mogelijkheden voor toepassing van de warmte in de glastuinbouw, suikerfabriek en agro- en food bedrijventerrein.

2.11 Toekomst

De voorgenoemde projecten kunnen nog verder uitbreiden bij de vestiging van bedrijven op Nieuw Prinsenland. In de toekomst komen er misschien nog vele mogelijkheden bij: verwerking van reststromen en producten, gezamenlijk gebruik van installaties en nutsvoorzieningen, inkoopservices, opleiding, uitwisseling van personeel, gezamenlijk onderzoek en innovatie, etc.

Planning 2013 Symbiose en Samenwerkingsprojecten

Project:	Plan:	Door:
Restwarmte	<ul style="list-style-type: none"> • Zoeken naar financiering op basis van businesscase. Zoeken naar ondernemers met interesse in gebruik van restwarmte 	SU/TOM/Breed of Builds
CO ₂ distributie	<ul style="list-style-type: none"> • Offerte uitvraag voor bouw en beheer van de benodigde installatie(s). Analyse van de werkelijke CO₂-behoefte van de tuinders. Evaluatie en besluit m.b.t. haalbaarheid en bouw 	TOM/SU
Aanvullend gietwatersysteem	<ul style="list-style-type: none"> • Afronden bouw gietwaterfabriek en gietwaterdistributieleiding • Gietwaterfabriek opstarten en start levering gietwater aan eerste drie tuinders • Vervolg onderzoek naar ondergrondse gietwateropslag 	TOM
Spuiwatersysteem	<ul style="list-style-type: none"> • Verwerking onderzoeksresultaten naar zuiveringsmethode spuiwater 	TOM
150/ 20 kV station	<ul style="list-style-type: none"> • Afronden bouw en in gebruik name 150/20 kV-station • Aanleg tracé 	TenneT/Enexis
Gasontvangststation	<ul style="list-style-type: none"> • Besluitvorming over mogelijke aansluiting bedrijventerrein en biomassavergistinginstallatie op GOS 	Ontwikkelbedrijf bedrijventerrein/SU/TOM
Bietengrond	<ul style="list-style-type: none"> • Ophogen 1e fase Bedrijventerrein • Ophogen glastuinbouwgebied • Grondwallen Kreekweg verder opbouwen • Aanleg andere grondwallen eventueel i.c.m. gietwaterbassins 	TOM, Ontwikkelingsbedrijf Bedrijventerrein en SU
Windturbines	<ul style="list-style-type: none"> • Aanvraag omgevingsvergunning en SDE+ 	Raedthuys en SurveyCom
Biomassavergisting	<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek, goedkeuring en gebruik evt. andere individuele biomassaströmen 	SU/evt. leveranciers
Aardwarmte	<ul style="list-style-type: none"> • Uitvoeren haalbaarheidonderzoek gebruik aardwarmte als duurzame energiebron op Nieuw Prinsenland 	TOM

3. Sociaal maatschappelijk

Duurzaamheid draait niet alleen om het milieu. Het begrip staat ook voor sociaal beleid en maatschappelijke betrokkenheid in de breedste zin van het woord. Suiker Unie en de TOM zoeken naar een balans tussen verantwoordelijk handelen en kansen benutten.

3.1 Werkgelegenheid

Suiker Unie

In een jaar met een uitdagende en veranderde markt is Suiker Unie erin geslaagd uitstekende resultaten te realiseren. De uiteenlopende en duurzame projecten worden gerealiseerd door 300 veelzijdige medewerkers die met passie hun taken vervullen.

Glastuinbouw

Op de drie glastuinbouwbedrijven zijn sinds oktober 2012 in totaal ongeveer 140 mensen werkzaam, gedeeltelijk vast en gedeeltelijk via uitzendbureaus. Daarnaast profiteren ook veel toeleveringsbedrijven van de extra bedrijvigheid op Nieuw Prinsenland. De ervaring leert dat dit ongeveer gelijk is aan het aantal werknemers op de bedrijven (dus ook ongeveer 140 volwaardige arbeidsplaatsen).

Aannemers

Door de vele werkzaamheden die nodig zijn om het gebied bouwrijp te maken en voor het bouwen van de bedrijven, kassen en installaties, is er gedurende 10 jaar veel extra werkgelegenheid voor de regio.

3.2 Maatschappelijke betrokkenheid

Stage

Een stage is een waardevol onderdeel binnen een studie. Het vormt een belangrijke schakel tussen studie en werk. Suiker Unie en TOM investeren graag in de opleiding en ontwikkeling van jonge mensen.

Lise Marie Bom volgt de opleiding Milieukunde en liep stage in Dinteloord bij de biovergister van Suiker Unie. Ze ontdekte dat niet alleen techniek belangrijk is, maar ook communicatie, samenwerken en creatief denken: *“Suiker Unie wil de suikerbieten zo optimaal mogelijk benutten door er verschillende producten uit te halen: suiker, melasse, Betacal (een kalkmeststof), veevoeding (bietenpulp) en dus ook energie. Er wordt beter dan vroeger nagedacht over wat er met reststoffen gedaan wordt”.*

Studentenproject de Spottershill

De TOM heeft voor de uitwerking van de spottershill (een land-art object als onderdeel van het landschappelijk concept), “Ontwerpers van Landschap” ingeschakeld. Dit is een landschapsontwerpbureau in oprichting dat gerund wordt door twee vierdejaars studenten van Hogeschool HAS Den Bosch.

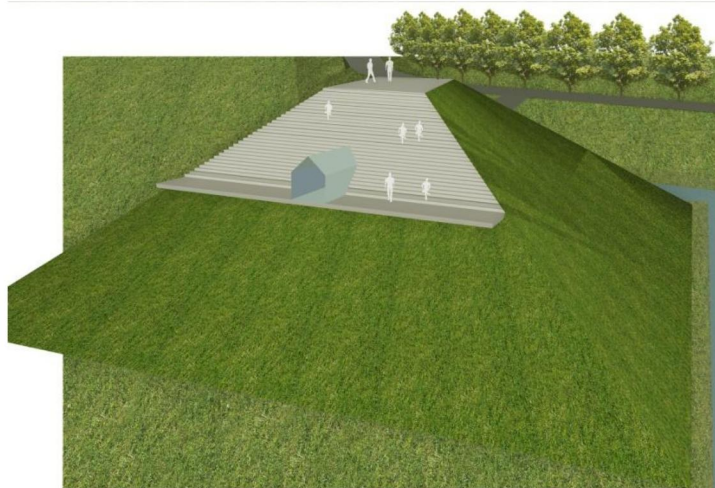
Opdracht

Onderdeel van de opdracht was het bedenken en uitwerken van de mogelijke invulling van de spottershill. Uiteindelijk hebben zij het concept “De Hemelse Kas” uitgewerkt in een aantal visualisaties en ontwerpuitgangspunten. Hierdoor heeft de TOM meer inzicht gekregen in de mogelijkheden die een spottershill te bieden heeft. Afhankelijk van de uitgifte gaat de TOM de spottershill realiseren. Het concept van “Ontwerpers van Landschap” biedt daarbij handvaten voor de verdere detaillering en invulling van de spottershill.

Concept “De Hemelse Kas”

De ontwikkeling van Nieuw Prinsenland trekt veel aandacht; niet alleen van de glastuinbouwsector, maar ook van recreanten. Zodoende is de vraag gerezen om voor de recreanten een bezienswaardigheid te realiseren. In eerdere ontwikkelingen van het glastuinbouwgebied werden de realisatie van een recreatieve fietsroute en een Spottershill als mogelijkheden gegeven.

‘De hemelse kas’ is de uitwerking van de visie die de Ontwerpers van Landschap hebben op de Spottershill. De ‘Hemelse Kas’ is een Spottershill die opgaat in het landschap en past binnen de structuur van het gebied. Een interactieve kas doorsteekt de spottershill en geeft toegang tot het uitkijkplateau aan de andere zijde van de spottershill, zo is de ‘Hemelse Kas’ toegankelijk voor een breed publiek.

Concept van de “Hemelse kas”, een mogelijke invulling van de spottershill

4. Beheersorganisaties

4.1. Koepeloverleg Nieuw Prinsenland

Het Koepeloverleg Nieuw Prinsenland is de reguliere overlegvorm tussen de vertegenwoordigers van de private partijen op het bedrijventerrein en de glastuinbouwlocatie en de overheden bij de ontwikkeling en het beheer van Nieuw Prinsenland.

De volgende partijen zijn onderdeel van het Koepeloverleg Nieuw Prinsenland:

- Provincie Noord-Brabant
- Gemeente Steenbergen
- Gemeente Halderberge
- Gemeente Moerdijk
- Waterschap Brabantse Delta
- Suiker Unie (suikerfabriek Dinteloord)
- Coöperatieve vereniging Bedrijventerrein Nieuw Prinsenland
- Coöperatieve vereniging Glastuinbouw Nieuw Prinsenland U.A.

Een duurzame toekomst maken we samen

“Als projectwethouder AFC Nieuw Prinsenland van de gemeente Steenbergen, ben ik er trots op dat ondanks de economische tegenwind in 2012 twee glastuinbouwers zich gevestigd hebben op het Agro & Food Cluster Nieuw Prinsenland. Dit bevordert niet alleen de bedrijvigheid en de werkgelegenheid in onze regio, maar geeft ook invulling aan de biobased economy in onze gemeente”

Wethouder Van Kesteren gemeente Steenbergen

Innovatie

In deze economisch moeilijke tijd, komt het aan op creativiteit, innovatie en duurzaamheid. Het clusteren van de land- en tuinbouw en (voedsel)industrie biedt een aantal grote voordelen. Zo is er meer ruimte voor innovatie en kunnen (energie)stromen worden uitgewisseld. Op AFC Nieuw Prinsenland wordt hier op meerdere vlakken concreet invulling aangegeven, zoals de biomassavergister en de gietwaterfabriek.

Samenwerking

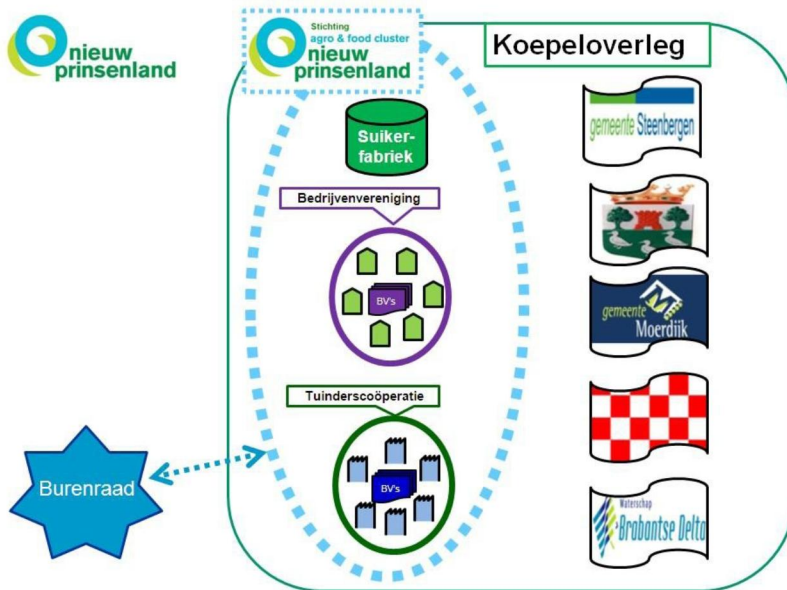
Wethouder Van Kesteren is positief over de samenwerking met Suiker Unie en de TOM. De bestaande afspraken worden op de juiste manier ingevuld en er vindt op meerdere vlakken overleg plaats met de omgeving. Zo is wethouder Van Kesteren tevreden over de invulling van de Burenraad en het Koepeloverleg met betrokken bestuurders in 2012.

Het initiatief is natuurlijk in de eerste plaats aan de bedrijven zelf. De gemeente Steenbergen helpt graag om ontwikkelingen op gang te brengen en toont haar betrokkenheid, zoals vroegtijdig met ondernemers om tafel te gaan bij (bouw)vergunning aanvragen om dit proces sneller te laten verlopen. *“Ook in 2013 ondersteunen wij AFC Nieuw Prinsenland graag. We doen dit vanuit onze milieu- en klimaatambities en vanwege economische argumenten voor de werkgelegenheid, ons imago en de vermindering van onze afhankelijkheid van schaarse grondstoffen”.*

Toekomst

We leggen het accent op de relatie tussen duurzaamheid en economische versterking. Het verzilveren van kansen door innovatie en maatschappelijke betrokkenheid stimuleert de economie en maakt onze gemeente gereed voor de toekomst. Niet alleen de toekomst van de gemeente Steenbergen krijgt een impuls, ook een veel groter regionaal gebied. Daarom doet de gemeente alles wat in haar macht ligt om de aansluiting van de A4 tussen Dinteloord en Bergen op Zoom te versnellen. De nieuwe snelweg wordt een belangrijke doorgang voor het verkeer tussen Amsterdam, Rotterdam en Antwerpen.

4.2 Stichting AFC Nieuw Prinsenland

Stichting AFC Nieuw Prinsenland is de overkoepelende entiteit van de beheersorganisaties in Nieuw Prinsenland (suikerfabriek, bedrijventerrein en glastuinbouwgebied). Stichting AFC Nieuw Prinsenland zal worden opgericht op het moment dat er bedrijven zich op het bedrijventerrein van Nieuw Prinsenland gaan vestigen.

4.3. Coöperatieve vereniging Glastuinbouw Nieuw Prinsenland U.A.

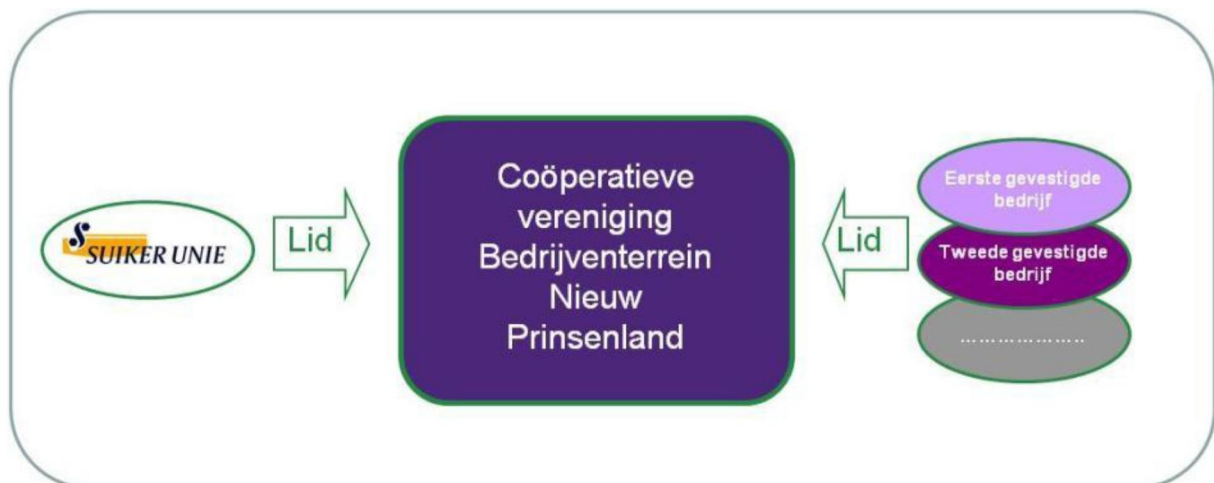
De tuinderscoöperatie behartigt de belangen van de glastuinbouwondernemers in Nieuw Prinsenland. Ze bevordert de duurzaamheid, legt collectieve voorzieningen aan en houdt ze in stand. Alle tuinders die zich vestigen in het glastuinbouwgebied worden lid van de coöperatie en dragen bij aan de doelstellingen ervan.

4.4. Coöperatieve vereniging Bedrijventerrein Nieuw Prinsenland

De bedrijvenvereniging behartigt de belangen van de gevestigde bedrijven op Bedrijventerrein Nieuw Prinsenland. Ze stimuleert en faciliteert de winstgevende symbiose en samenwerking en beheert de collectieve eigendommen. Alle bedrijven die zich vestigen worden lid van de coöperatieve vereniging en dragen bij aan de doelstellingen ervan.

De Coöperatieve bedrijvenvereniging Bedrijventerrein Nieuw Prinsenland wordt opgericht als het eerste bedrijf zich vestigt op Bedrijventerrein Nieuw Prinsenland.

4.5 Burenraad Nieuw Prinsenland

In de Burenraad Nieuw Prinsenland overleggen de initiatiefnemers van Nieuw Prinsenland (TOM en Suiker Unie en later de Stichting AFC Nieuw Prinsenland) met vertegenwoordigers van de buurt. Dit gebeurt met respect voor elkaars inbreng en mening.

Betrokken partijen

In 2012 waren vertegenwoordigers van de volgende groepen betrokken bij de Burenraad:

- Samenstichting Stampersgat
- Dorpsraad Dinteloord en Prinsenland
- Bewoners rond het projectgebied (Noordkant Dintel, zuidkant Noordlangeweg en westkant A29)
- Stichting dorpsraad Fijnaart
- Stichting dorpsraad Heijningen
- Gemeenten Steenbergen, Halderberge en Moerdijk
- Waterschap Brabantse Delta
- Provincie Noord-Brabant
- TOM
- Suiker Unie